

NOTAT

27. september 2022

Center for Kunst og Biblioteker
Litteratur og Biblioteker

Status på etableringen af BOGglad-bogsamlinger

Hovedpointer fra spørgeskemaundersøgelse:

- Godt 160.000 nye bøger ud i mere end 2.000 vuggestuer, dagplejer, børnehaver, fritids- og klubtilbud.
- Mere end 80.000 børn i alderen 0-12 år får i år glæde af de nye bogsamlinger.
- Ca. 600 nye samarbejder mellem folkebiblioteker og dag- og fritidstilbud, samarbejder som varer ved og rækker ud over BOGglad.

Indledning

98 projekter fra 78 kommuner samt Sydslesvig fik i slutningen af 2021 tilskud fra BOGglad-puljen til indkøb af primært fysiske bøger for i alt 23,9 millioner kroner. Bøgerne skulle indkøbes af tilskudsmodtagerne (primært biblioteker) i 1. halvår 2022. Flere tilskudsmodtagere har dog haft udfordringer med at skaffe alle bøger inden for tidsrammen, bl.a. pga. leveranceudfordringer og udsolgte bøger. Derfor har flere projekter fået forlænget indkøbsperioden, og flere sender først deres bogsamlinger ud i løbet af efteråret 2022.

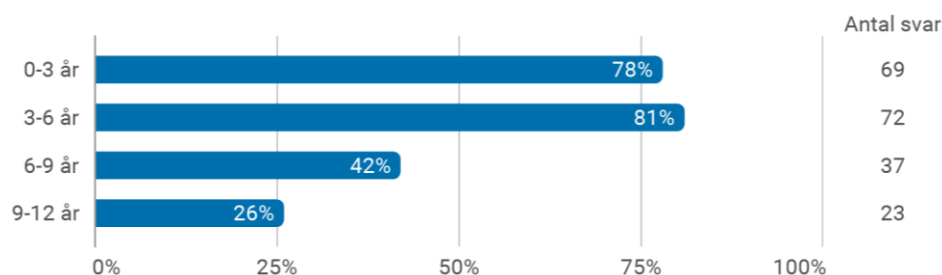
Som en del af BOGglad er der udviklet et inspirationsmateriale, som består af store, fysiske plakater med aktiverende talebobler og et væld af kendte figurer fra særligt danske børnebøger, inspirationsark til pædagogerne og klistermærker til bøgerne. Derudover er der lavet et digitalt BOGglad-univers på bibliotekernes to læselystuniverser www.sprogsporet.dk/boglad for de 0-6 årige og www.laesesportet.dk/boglad for de 6-12 årige.

Fakta om respondenterne

Tilskudsmodtagere i 77 kommuner samt Sydslesvig har besvaret spørgeskemaet. Det giver en svarprocent på 98,7 % blandt de deltagende kommuner. Nogle kommuner har haft flere projekter, og derfor er der flere respondenter end antal medvirkende kommuner.

Sådan fordeler bogsamlingerne sig på aldersgrupper

En stor del af BOGglad-projekterne arbejder med flere aldersgrupper. 81 % angiver, at de arbejder med børnehavebørn, dernæst kommer de allermindste med 78 %. Færrest svarer, at de 9-12-årige er en del af målgruppen for deres BOGglad-bogsamlinger. Det kan skyldes, at der i biblioteksregi hidtil har været mest fokus på samarbejder med vuggestuer og børnehaver, og at meget få biblioteker i forvejen havde kontaktoverflader til SFO'er og fritidsklubber. Desuden har de mindstes institutioner generelt et større fokus på børn og læsning, hvor det perspektiv i de fleste SFO'er og klubber er helt fraværende.

Flest bogsamlinger til de mindste

I alt er der etableret bogsamlinger i **2.083 institutioner/dagplejere**. Der er flest BOGglad-bogsamlinger, som er målrettet de 0-6 årige og færrest til de ældste børn.

Nedenfor ses fordelingen af bogsamlinger fordelt på institutionstype:

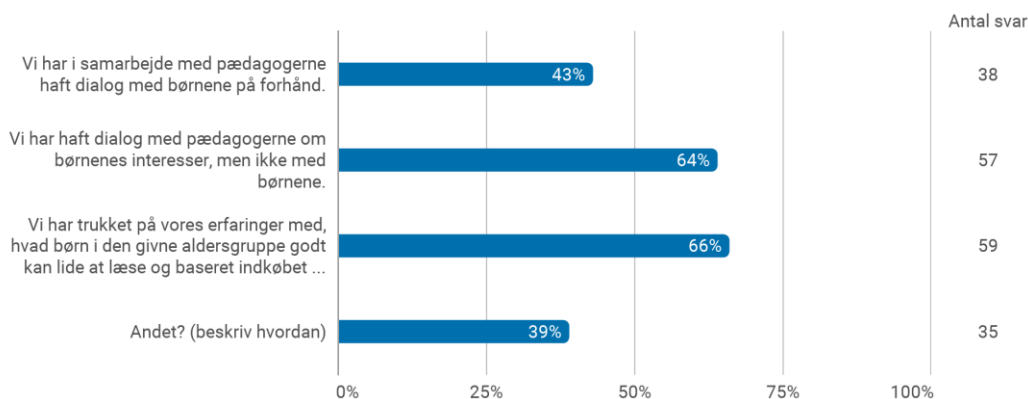
Institutionstype	Bogsamlinger
Vuggestuer	219
Dagplejere	846
Børnehaver	359
Integrerede institutioner (0-6 år)	434
SFO'er/fritidsordninger	192
Klubber	20
Integrerede institutioner (6-12 år)	13

BOGglad-bøger til mere end 80.000 børn

I år vil i omegnen af **81.250 børn** samlet set få adgang til bøger indkøbt for BOGglad-midler. Tallet skal ses i lyset af, at ikke alle samlinger er distribueret endnu, og at bøgerne også vil glæde nye børn i årene fremover, da bogsamlingerne bliver i institutionerne.

Involvering af børn i udvælgelsen af bøger

Det har været et gennemgående tema, at både pædagoger og børn i videst muligt omfang skulle involveres i forbindelse med sammensætningen af bogsamlingerne. 43 % svarer, at de i samarbejde med pædagogerne har haft dialog med børnene, inden udvælgelsen af bøger til bogsamlingerne. Flest svarer, at de har baseret bogindkøbene på deres erfaringer med målgruppens præferencer (66 %). Da man kan angive flere svar, er det sandsynligt, at det er sket i en kombination af flere tilgange.

Udpluk fra de uddybende bemærkninger

”Vi satte knap 10 % af vores budget af til at børnene selv kunne indkøbe bøger i de lokale boghandlere. Derudover har vi haft møder med de involverede institutioner, hvor de har givet ønsker til hvilke bøger der passede til deres årsplaner, og børnenes interesser. Endvidere har vi brugt vores faglige viden til indkøb af de sidste materialer.”

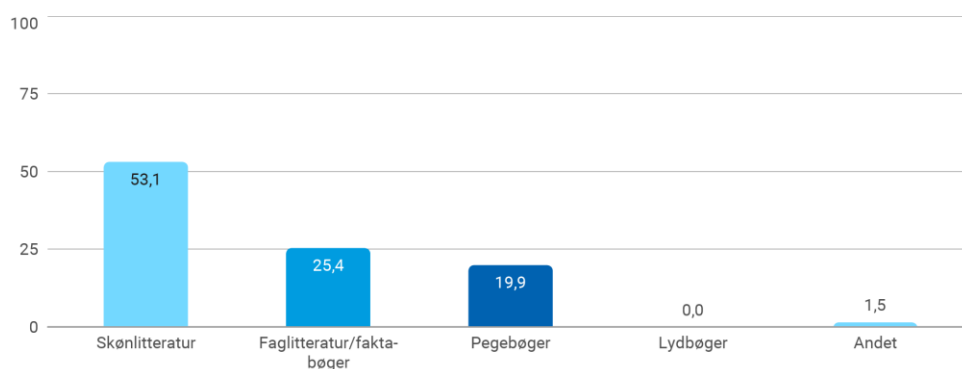
”Vi har lavet workshops med alle 11 børnegrupper. Her fik vi børnenes input til hvad de interesserer sig for. Herudover har vi haft interviews med alle læseambassadørerne (det pædagogiske personale tilknyttet børnegrupperne). Med input fra både børn og pædagogisk personale har vi haft et grundlag for at udvælge bøgerne, og tilpasset bogsamlingerne de enkeltes institutioners behov.”

”Pædagogerne har hjulpet os med at inddrage børnene og indhente viden om børnenes interesser og livsforhold. Bl.a. gennem brug af BOGglad plakaterne til en gruppesnak om bøger, et børnespørgeskema der handler om børnenes eget liv, besøg på biblioteket, hvor børnene har valgt bøger”

”Alle børn har udfyldt deres eget læselandskab og bøgerne til SFO-biblioteket er købt ind efter deres interesser. Små samlinger af bøger er desuden indkøbt til at understøtte aktiviteter som vi SFO'en og biblioteket skal afvikle i samarbejde.”

Flest skønlitterære bøger i bogsamlingerne

Over halvdelen af bogsamlingerne består af skønlitterære bøger (53,1 %), og faglitteratur/fakta-bøger udgør 25,4 %, mens ingen ifølge besvarelserne har indkøbt lydbøger.

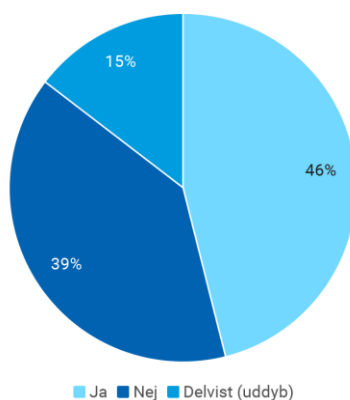
Hvor mange bøger er det blevet til?

Det samlede antal indkøbte/bestilte bøger estimeres i alt **159.000 bøger**.

Dette er et foreløbigt tal, der kan ændre sig, da flere ikke er færdige med at indkøbe bøger til BOGglad-bogsamlingerne.

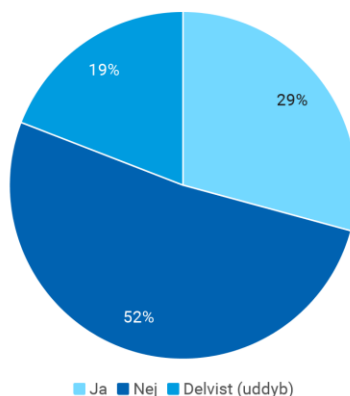
Inspirationsmaterialets plakater sat i spil i dialogen med institutionerne

61 % svarer, at de har eller delvist har inddraget inspirationsmaterialets plakater i den indledende fase. Plakaterne er trykt i A0-format og bliver distribueret til institutionerne via bibliotekerne. De fleste institutioner får plakaterne sammen med bøgerne. De er især tiltænkt pædagogerne i deres arbejde med at aktivere bogsamlingerne.

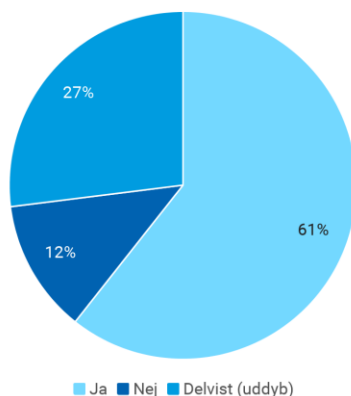
Ekstra inspiration via sprogporet.dk og/eller læsesporet.dk

Sammen med inspirationsmaterialet er der lavet et digitalt BOGglad-univers på hhv. www.sprogsporet.dk/bogglad og www.laesesporet.dk/bogglad. Her kan særligt interesserede finde flere ideer til aktivering af bøgerne sammen med børnene. Det er også her, de kan downloade inspirationsmaterialet, hvis de fx ønsker at printe yderligere eksemplarer. Knap halvdelen (48 %) svarer, at de har eller delvist har brugt sprogporet.dk eller læsesporet.dk i den indledende fase.

BOGglad-aktiviteter i institutionerne

Tilskudsmodtagerne skal selv stå for lancering og formidling af bogsamlingerne i institutionerne. Mange er gået til dette arbejde med stor entusiasme, høj faglighed og smittende bogglæde, hvilket man løbende har kunnet følge i lokalpresse mv. 88 % svarer, at de har eller delvist har planlagt eller afholdt aktiviteter i de deltagende institutioner.

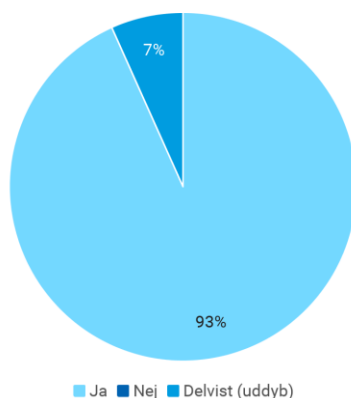

En tilskudsmodtager uddyber:

"Vi har bl.a. afholdt en form for Sprogstartsforløb med oplæsning og tilhørende leg, "frie" oplæsninger, Lydbinko (m. oplæsning), Bogvenner, givet ideer til forældremøder og deltaget i et, haft besøg på biblioteket og være ude med bogbussen, deltaget i åbningsfester mm."

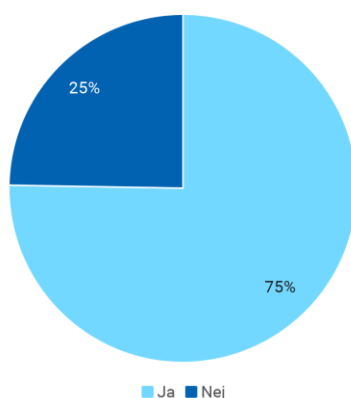
Samarbejdet fortsætter

93 % svarer, at de fortsætter samarbejdet med institutionerne, efter bogsamlingerne er indkøbt. Ingen svarer, at det ikke fortsætter.

Knap 600 nye samarbejder mellem bibliotek og institutioner

75 % svarer, at de med BOGglad har etablerede nye samarbejder mellem bibliotek og institutioner. I alt er der indgået 599 nye samarbejder.

Yderligere information

Læs mere og find uddybende bemærkninger fra tilskudsmodtagerne i 'Rapport om etablering af BOGglad-samlinger', september 2022.

Omkring årsskiftet 2022/23 samles op på brugen af bogsamlingerne og aktiveringen af inspirationsmaterialet udviklet til BOGglad.

Har du spørgsmål, kan du kontakte Signe Thomsen og Marie Starup i Slots- og Kulturstyrelsen på lib@slks.dk eller 33 74 52 66.